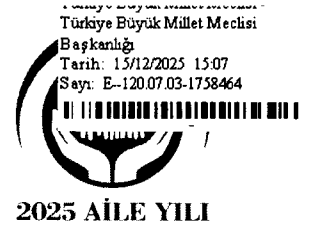

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

ACELE

Sayı : E-72079556-610-19024338

Konu : Soru Önergesi (7/28413)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

7/28413

6.K.166

İlgi : 28.05.2025 tarihli ve 1636504 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan Muğla Milletvekili Sayın Prof. Dr. Metin ERGUN tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/28413 Esas Numaralı soru önergesine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ
Bakan

Ek: 7/28413 Cevap Metni (3 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: 722751D7-E7B2-4B01-827E-16F91A950B9A

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/ashb-ebys>

Eskişehir Yolu Söğütözü Mah. 2177. Sk. No:10/A Pk: 06510 Çankaya/ ANKARA

KEP Adresi : ashb@hs01.kep.tr

Bilgi için: Samiye BULUN

Çocuk Gelişimcisi

Telefon No: (312) 705 58 09

Muğla Milletvekili Sayın **Prof. Dr. Metin ERGUN**'a Ait 7/28413 Esas Numaralı Yazılı Soru
Önergesine İlişkin Cevap Metni

Ülkemizin yaşlanma alanındaki temel yaklaşımı; yaşlı bireylerin aileleri ve yakınlarıyla birlikte, bulundukları çevrede, aktif ve sağlıklı yaşlanma çerçevesinde yaşlanma sürecini geçirmelerini sağlamaktır. Bu doğrultuda politika ve stratejilerin belirlenmesi, sosyal hizmet faaliyetlerinin geliştirilmesi ve çeşitlendirilmesi için gerekli çalışmalar hak temelli bakış açısıyla, farklı yaşlı profillerinin farklı ihtiyaçları gözetilerek birey odaklı olarak yürütülmektedir. Bakım ihtiyacı olan yaşlılara kurumsal bakımın yanı sıra, evde bakım yardımı ve gündüzlü bakım hizmetleri gibi toplum temelli bakım hizmetleri bütünsel olarak sunulmaktadır. Bu kapsamda; yaşlı kişileri huzurlu bir ortamda korumak, bakmak ve bu kişilerin sosyal ve psikolojik gereksinimlerini karşılamak amacı ile kurulan Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezlerimizde ilgili yönetmelik doğrultusunda hizmet verilmektedir.

Bakanlığımız tarafından yaşlı bireylerin bakımdan sağlığa, istihdamdan erişilebilir çevreye, her alanda haklarını etkin kullanmalarını sağlayarak, yaşam kalitesini arttırmaya yönelik çalışmalar ile artan yaşlı nüfusunun ihtiyaçlarına yönelik hizmet planlamaları sürdürülmektedir.

Bu anlayışla, tarihimizden ve kültürel değerlerimizden aldığımız sorumluluk bilinciyle, yaşlı bireylerimize yönelik hizmet standartlarımızı sürekli olarak geliştirmeyi ve dünya normlarının üzerine taşımayı hedeflemekteyiz. Yaşlı nüfusumuzun değişen ve çeşitlenen ihtiyaçlarının tespitine yönelik olarak Bakanlığımız tarafından TÜİK iş birliğinde "Türkiye Yaşlı Profili Araştırması, 2023" yapılmış olup sonuçları 22 Mart 2024 tarihinde kamuoyuyla paylaşılmıştır. Araştırma sonuçlarından elde edilen bulgular ülkemizdeki yaşlı bireylere yönelik kanıta dayalı politika ve hizmetlerin geliştirilmesinde kullanılmaktadır.

Bakanlığımız, yaşlılara yönelik hizmetleri insan hakları temelinde ele almakta; yaşlı bireylerin haklarının korunması ve geliştirilmesi amacıyla sosyal ve sağlık alanlarında koruyucu ve önleyici faaliyetlerin yaygınlaştırılmasına özel önem atfetmektedir. Ayrıca, ilgili ve sorumlu kamu kurumları nezdinde gerekli yasal ve idari düzenlemelerin hayata geçirilmesine yönelik çalışmalar da hazırlıklarımız arasında yer almaktadır.

Kurumsal bakım hizmetlerinin yanı sıra, yaşlı bireylerin mümkün olduğunca kendi aile ortamlarında ve sosyal çevreleri içerisinde, aktif ve sağlıklı yaşlanma ilkeleri çerçevesinde yaşamlarını sürdürebilmeleri amacıyla gündüz bakım merkezleri, evde bakım yardımları ve evde bakım hizmetleri gibi destekleyici modellerin yaygınlaştırılması hedeflenmektedir.

Bakanlığımız, yaşlı bireylerin yaşam kalitesinin artırılması ve aktif yaşlanma süreçlerinin desteklenmesi amacıyla çok boyutlu ve kapsayıcı hizmet modelleri geliştirmekte ve uygulamaktadır. Bu kapsamda, yaşlı vatandaşlarımızın sosyal hayata katılımlarını artırmak ve gündelik yaşamlarını kolaylaştırmak adına 65 yaş ve üzeri vatandaşlarımıza yönelik şehir içi toplu taşıma hizmetlerinden ücretsiz faydalanma imkânı sunulmakta olup, bu hizmetlerin finansmanı Bakanlığımız tarafından karşılanmaktadır.

Yaşlı bireylerin haklarını gerçekleştirebildikleri, yaş dostu toplum inşa etmek vizyonu ile yaşlılık alanındaki yasal, kurumsal ve uygulamaya yönelik yapılması gerekenler için bir yol haritası niteliğinde olan Yaşlanma Vizyon Belgesi ve ilk uygulama aracı olan Yaşlı Hakları Ulusal Eylem Planı, Bakanlığımız koordinasyonunda ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının ve yaşlılık alanında faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri ve akademisyenlerin katkılarıyla hazırlanarak 29 Nisan 2023 tarihinde kamuoyuyla paylaşılmıştır.

Yaşlı Destek Programı (YADES) ile Türkiye’de ikamet eden ve hizmete ihtiyaç duyan 65 yaş üstü yaşlı bireylerin korunması, desteklenmesi ve yaşamlarının kolaylaştırılması için tüm il ve ilçe belediyelerin yaşlı bireylere yönelik sundukları hizmetleri çeşitlendirip projelendirmesi ve projelere ilişkin yapılan değerlendirme neticesinde uygun görülen projelerin Bakanlığımızca desteklenmesini içermektedir. Program kapsamında her yıl belirli dönemlerde YADES başvuru çağrısı yapılmakta, başvuru takvimi, destek tutarları ve güncel proje kriterleri Bakanlığımızın resmi internet sayfasında kamuoyu ile paylaşılmaktadır. Belediyeler, yaşlı bireylerin ihtiyaçlarını gözetenek hizmet alanlarını çeşitlendirmek, yerel düzeyde ihtiyaçlara uygun projeler geliştirmek ve bu projeleri belirlenen başvuru takvimi içinde hazırlayarak sunmakla yükümlüdür. Süre kapsamında belediyelerin YADES’in amaçlarına uygun projelerini valiliklere sunmaları ve valilikten onay almaları gerekmektedir. Desteklenmeye uygun görülen projeler, hem ilgili belediyelere ve il müdürlüklerine resmi yazı ile bildirilmekte hem de sonuçlar Bakanlığımızın internet sitesi üzerinden kamuoyu ile paylaşılmaktadır.

Bakanlığımızca 2006 yılında bakıma muhtaç ve ekonomik yoksunluk içerisinde bulunan engelli bireylerin aile ortamında bakım ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla “Evde Bakım Yardımı” başlatılmıştır. Evde Bakım Yardımı engelli bireylerin kendisine değil, bakımını üstlenen akrabası, vasisi gibi üçüncü kişilere yapılan bir yardım modelidir.

Evde bakım yardımına yönelik çalışmalar, sosyal hizmetlerin erişilebilirliğini ve etkinliğini artırma hedefi doğrultusunda kesintisiz bir şekilde sürdürülmektedir. Mevcut uygulamalar, toplumun ihtiyaçları ve geri bildirimler doğrultusunda düzenli olarak gözden geçirilmekte ve geliştirilmektedir. Bu süreçte, dijitalleşme ve teknolojik yeniliklerden yararlanılmakta olup, Bakanlığımızın stratejik planları ve eylem planları doğrultusunda hizmetlerin etkinliği ve kapsayıcılığı sürekli olarak artırılmaktadır.

Türkiye genelinde 2025 yılı Mayıs ayı itibarıyla 60 yaş ve üzeri 121.207 engelli birey evde bakım yardımından yararlanmaktadır.

Evde bakım yardımı arz ve talep odaklı bir sosyal yardım modelidir. Evde Bakım Yardımı Yönetmeliği 5’inci maddesinin 1’inci bendine göre engelli bireyin evde bakım yardımından yararlanması için;

- a. Hanede ikamet eden tüm bireylerin her ne ad altında olursa olsun her türlü gelir toplamı esas alınmak suretiyle, hane içinde kişi başına düşen ortalama aylık gelir tutarının, asgari ücretin aylık net tutarının 2/3’ünden daha az olması,
- b. Sağlık kurulu raporunda 18 yaş üstü kişiler için “tam bağımlı/ağır engelli” ibaresi bulunması, (ÇÖZGER) çocuklar için sağlık kurulu raporunda “Çok ileri düzeyde Özel Koşul Gereksinimi Var (ÇÖGV)”, “Belirgin Özel Koşul Gereksinimi Var (BÖGV)” ve “Özel Koşul Gereksinimi Var (ÖKGV)” ibarelerinin bulunması,
- c. Günlük hayatın alışılmış, tekrar eden gereklerini önemli ölçüde yerine getirememesi nedeniyle hayatını başkasının yardımı ve bakımı olmadan devam ettiremeyeceğinin bakım raporuyla tespit edilmesi gerekmektedir.

Bu kriterleri sağlayan bireyler evde bakım yardımından faydalanmaktadır.

Öte yandan, yaşlı bireylerin yaşam boyu öğrenme süreçlerine aktif katılımlarını teşvik etmek ve yaşamla güçlü bağlarını sürdürmelerini sağlamak adına üniversitelerimizle iş birliği içerisinde “60+ Tazelenme Üniversiteleri” programının ülke genelinde yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalar kararlılıkla sürdürülmektedir.

Kurumsal bakım hizmetlerinden faydalanan yaşı bireylerimizin fiziksel, ruhsal ve sosyal açıdan bütüncül bir rehabilitasyon sürecinden geçmeleri ve kaliteli bakım standartlarına erişmeleri amacıyla kapsamlı hizmet modelleri geliştirilmektedir. Ayrıca, bu bireylerin sosyal yaşama entegrasyonlarını güçlendirmek amacıyla “Yetişkin Gençler Huzur BOCCE Ligi” gibi sportif faaliyetler ile dijital okuryazarlık ve teknoloji kullanımını teşvik eden “Dijital Bahar” projesi gibi etkinlikler yaygınlaştırılarak uygulanmaktadır.

Ayrıca, kalacak yeri ve bakacak kimsesi bulunmayan sosyal ve ekonomik yoksunluk içinde bulunduğu tespit edilen yaşı bireyler, Bakanlığımıza bağlı yatılı yaşı bakım kuruluşlarına Acil Valilik Olur’u ile sıra beklemeksizin yerleştirilmektedir.

Öte yandan, Muğla ilinde iki tane huzurevimizde toplam 201 kapasite ile yaşı bireylere hizmet verilmektedir. Abide Hasan Nuri Öncüer Huzurevi ve Yaşı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi için deprem performans analizi sonucuna göre yıkım kararı verilmiş olup, burada bulunan yaşlılar geçici olarak başka bir binaya taşınmıştır. Muğla ilinde bir huzurevi yapılması yatırım programına alınmış olup, etüt proje aşamasındadır.

Tıbbi bakıma ihtiyaç duymayan, yalnız veya ailesi ile birlikte yaşayan, kurum bakımı altında bulunmayan/kurum bakımını tercih etmeyen yaşı bireyler için gündüz hizmet merkezleri önemli işleve sahip bir sosyal hizmet uygulaması olarak ön plana çıkmaktadır. Gündüz hizmet merkezlerinden hizmet alan yaşı bireylerin hem kurum bakımına ihtiyaç ve talebi azalmakta hem de alışkın olduğu çevreden koparılmadan ailesi ve yakın çevresiyle yaşlanma sürecini geçirmelerine olanak tanınmaktadır. Bakanlığımızca bu hizmet türünün yaygınlaştırılmasına ilişkin çalışmalar sürdürülmektedir.

Muğla ilinde yaşı bireylere yönelik gündüz hizmet vermek üzere Muğla SHÇEK Fethiye Belediyesi Huzurevi Müdürlüğü bünyesinde “Gündüz Hizmet Birimi” oluşturulmuştur. Söz konusu birim, kendi ikametlerinde yaşayan bireylerin toplumsal hayata katılımları ve bireyler arası etkileşimlerini sağlamak amacını taşımaktadır.